

طبق قانون بودجه سال ۱۳۹۴، درآمدهای مصوب شامل درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدهای بودجه عمومی دولت (به استثنای درآمدهای اختصاصی) و پرداخت‌های هزینه‌ای مصوب (به استثنای پرداخت‌های اختصاصی) به ترتیب معادل ۱۲۸۸/۵ و ۱۶۳۰/۲ هزار میلیارد ریال بود. در نتیجه، تراز عملیاتی مصوب با ۳۴۱/۷ هزار میلیارد ریال کسری مواجه شد. همچنین، دریافتی‌ها و پرداختی‌های مصوب از محل واگذاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (بدون دریافت‌ها و پرداخت‌های اختصاصی) به ترتیب ۵۶۴/۸ و ۴۷۳/۹ هزار میلیارد ریال بود. بدین ترتیب، تراز عملیاتی و سرمایه‌ای مصوب (مجموع تراز عملیاتی و خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای مصوب) با ۲۵۰/۷ هزار میلیارد ریال کسری مواجه شد. مقرر شد کسری مزبور از محل خالص واگذاری دارایی‌های مالی که بخش عمده آن وصولی از محل فروش انواع اوراق مالی اسلامی بود، تامین مالی شود.

ترکیب منابع بودجه مصوب دولت در سال ۱۳۹۴ (به استثنای درآمدهای اختصاصی) شامل ۵۸/۶ درصد از محل درآمدها، ۲۵/۷ درصد از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و ۱۵/۸ درصد از محل واگذاری دارایی‌های مالی بود. ترکیب مصارف بودجه مصوب دولت نیز در این سال (به استثنای هزینه‌های اختصاصی) شامل ۷۴/۱ درصد بابت پرداخت‌های هزینه‌ای، ۲۱/۵ درصد بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و ۴/۴ درصد بابت تملک دارایی‌های مالی مصوب گردید.

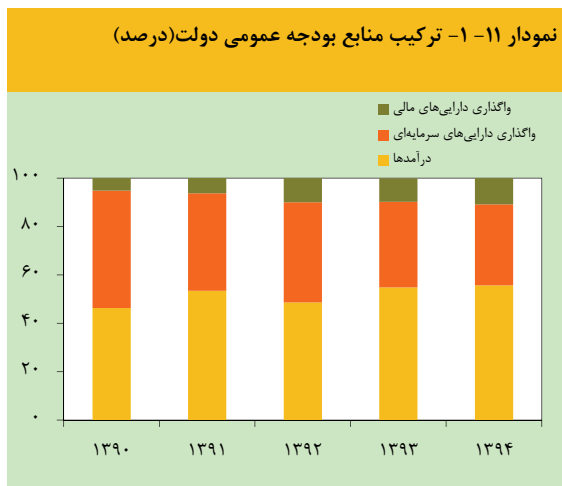
سال ۱۳۹۴ یازدهمین سال از دوره بیست‌ساله سند چشم‌انداز و آخرین سال از اجرای قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه کشور بود. قانون بودجه سال مذکور با توجه به سند چشم‌انداز و سیاست‌های کلی نظام و قانون برنامه پنجم توسعه کشور تهیه، تدوین و تصویب شد.

۱-۱- کلیات اجرای بودجه

طبق بند (الف) تبصره ۲ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۴، در این سال سهم شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط وزارت نفت موضوع بند (الف) ماده ۱ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴، چهارده و نیم (۱۴/۵) درصد تعیین شد و معاف از تقسیم سود سهام دولت گردید.

طبق بند (ب) تبصره ۲ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۴، سهم صندوق توسعه ملی موضوع بند (ب) ماده ۱ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، بیست (۲۰) درصد تعیین گردید. در راستای اجرای جزء ۱ بند (ح) ماده ۸۴ قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف گردید بیست (۲۰) درصد ارزش صادرات گاز طبیعی پس از کسر ارزش گاز طبیعی وارداتی را به حساب صندوق توسعه ملی واریز کند.

براساس قانون بودجه سال ۱۳۹۴، کل منابع و مصارف بودجه عمومی مصوب مبلغ ۲۲۰۰/۴ هزار میلیارد ریال و عملکرد آنها نیز ۲۰۱۷/۱ هزار میلیارد ریال بود.

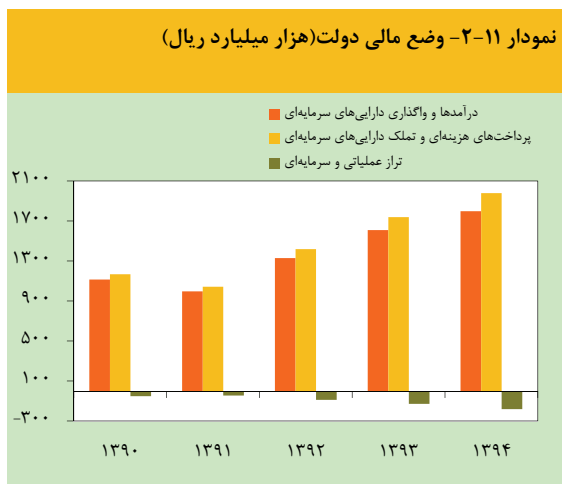
ارقام عملکرد^(۱) بودجه عمومی دولت در سال مورد بررسی نشان می‌دهد که منابع بودجه عمومی دولت (به استثنای درآمدهای اختصاصی) به ترتیب ۵۵/۷ درصد از محل درآمدها، ۳۳/۴ درصد از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و ۱۰/۹ درصد از محل واگذاری دارایی‌های مالی تامین شد. ترکیب مصارف بودجه نیز (به استثنای هزینه‌های اختصاصی) معادل ۸۴/۶ درصد بابت پرداخت‌های هزینه‌ای، ۱۳/۵ درصد بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و ۱/۹ درصد بابت تملک دارایی‌های مالی تحقق یافت.

جدول ۱۱-۱-۱ منابع و مصارف بودجه عمومی دولت (به استثنای درآمدها و هزینه‌های اختصاصی) (هزار میلیارد ریال - درصد)

عملکرد			مصوب ^(۱)			مصوب			منابع
سهم از کل	درصد	تغییر	سهم از کل	درصد	تغییر	۱۳۹۴	۱۳۹۳	تغییر	
۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۲۲۰۰/۴	۲۱۱۸/۷	۲۱۱۸/۷	درآمدها
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۳/۱	۲۰۱۷/۱	۱۷۸۳/۲	۱۰۰/۰	۲۷/۵	۱۲۸۸/۵	۱۰۱۰/۵	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
۵۵/۷	۵۴/۸	۱۵/۰	۱۱۲۳/۷	۹۷۷/۶	۵۸/۶	-۲۹/۳	۵۶۴/۸	۷۹۸/۸	واگذاری دارایی‌های مالی
۳۳/۴	۳۵/۴	۶/۶	۶۷۳/۶	۶۳۱/۹	۲۵/۷	۱۲/۲	۳۴۷/۰	۳۰۹/۴	
۱۰/۹	۹/۷	۲۶/۵	۲۱۹/۸	۱۷۳/۷	۱۵/۸	۳/۹	۲۲۰۰/۴	۲۱۱۸/۷	مصارف
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۳/۱	۲۰۱۷/۱	۱۷۸۳/۲	۱۰۰/۰	۱۰/۱	۱۶۳۰/۲	۱۴۸۰/۸	پرداخت‌های هزینه‌ای
۸۴/۶	۸۰/۷	۱۸/۷	۱۷۰۶/۹	۱۴۳۸/۳	۷۴/۱	۷/۸	۴۷۳/۹	۴۳۹/۷	تملک دارایی‌های سرمایه‌ای
۱۳/۵	۱۶/۸	-۹/۲	۲۷۲/۰	۲۹۹/۵	۲۱/۵	-۵۱/۴	۹۶/۳	۱۹۸/۲	تملک دارایی‌های مالی
۱/۹	۲/۵	-۱۵/۹	۳۸/۲	۴۵/۴	۴/۴				

۱- ارقام مصوب با احتساب اصلاحیه‌های بودجه تغییر یافته‌اند.

در مقایسه با رقم بودجه مصوب از ۴/۷ درصد مزاد تحقق برخوردار بود. بدین ترتیب، براساس عملکرد درآمدها و پرداخت‌های هزینه‌ای دولت در سال ۱۳۹۴، تراز عملیاتی بودجه عمومی دولت ۵۸۳/۱ هزار میلیارد ریال کسری داشت.

در سال ۱۳۹۴، درآمدهای دولت شامل درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدها (به استثنای درآمدهای اختصاصی) به ۱۱۲۳/۷ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با رقم مصوب ۸۷/۲ درصد تحقق داشت. مبلغ مذکور در مقایسه با رقم مشابه سال قبل حدود ۱۵/۰ درصد افزایش داشت. از مجموع درآمدهای مذکور، ۷۹۱/۹ هزار میلیارد ریال از محل سایر درآمدهای دولت حاصل شد.

پرداخت‌های هزینه‌ای (جاری) دولت (به استثنای پرداخت‌های اختصاصی) در سال ۱۳۹۴ به ۱۷۰۶/۹ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با رقم سال قبل از ۱۸/۷ درصد رشد و

۱- در این فصل هر جا عبارت «مصوب» قید نشده باشد، منظور عملکرد دولت می‌باشد.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۴

داشت. در این سال تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (پرداخت‌های عمرانی) ۲۷۲/۰ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال قبل ۹/۲ درصد کاهش و در مقایسه با رقم مصوب ۵۷/۴ درصد تحقق داشت. بدین ترتیب، خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۴ معادل ۴۰۱/۶ هزار میلیارد ریال بود.

در سال ۱۳۹۴، دریافتی‌های دولت از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای شامل منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های نفتی و منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیر منقول ۶۷۳/۶ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مصوب ۱۹/۳ درصد مازاد تحقق و در مقایسه با رقم سال قبل ۶/۶ درصد افزایش

جدول ۱۱-۲- وضع مالی دولت (به استثنای درآمدها و پرداخت‌های اختصاصی) (هزار میلیارد ریال)

تغییر (درصد)	سال		تغییر (درصد)	تغییر (درصد)	تغییر (درصد)
	۱۳۹۴	۱۳۹۳			
۱۵/۰	۳۶/۳	۱۱۲۳/۷	۹۷۷/۶	۷۱۷/۴	درآمدها
۱۱/۶	۴۳/۶	۷۹۱/۹	۷۰۹/۷	۴۹۴/۲	درآمدهای مالیاتی
۲۳/۹	۲۰/۱	۳۳۱/۹	۲۶۷/۹	۲۲۳/۱	سایر درآمدها
۱۸/۷	۲۰/۱	۱۷۰۶/۹	۱۴۳۸/۳	۱۱۹۷/۶	پرداخت‌های هزینه‌ای (جاری)
۲۶/۶	-۴/۱	-۵۸۳/۱	-۴۶۰/۷	-۴۸۰/۳	تراز عملیاتی
۶/۶	۳/۲	۶۷۳/۶	۶۳۱/۹	۶۱۲/۱	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
-۹/۲	۳۶/۰	۲۷۲/۰	۲۹۹/۵	۲۲۰/۲	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای (پرداخت‌های عمرانی)
۲۰/۸	-۱۵/۲	۴۰۱/۶	۳۳۲/۴	۳۹۱/۹	خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
۴۱/۵	۴۵/۲	-۱۸۱/۶	-۱۲۸/۳	-۸۸/۴	تراز عملیاتی و سرمایه‌ای

(۱۳۹۰=۱۰۰)

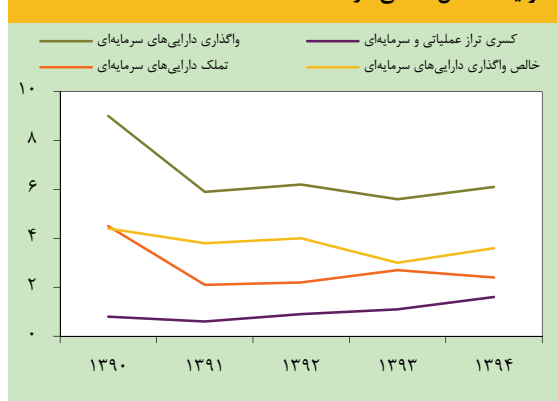
نسبت به تولید ناخالص داخلی (۱)

تغییر (واحد درصد)	درصد		تغییر (واحد درصد)	تغییر (واحد درصد)	تغییر (واحد درصد)
	۱۳۹۴	۱۳۹۳			
۱/۴	۱/۴	۱۰/۱	۸/۷	۷/۳	درآمدها
۰/۸	۱/۳	۷/۱	۶/۳	۵/۰	درآمدهای مالیاتی
۰/۶	۰/۱	۳/۰	۲/۴	۲/۳	سایر درآمدها
۲/۶	۰/۶	۱۵/۳	۱۲/۸	۱۲/۲	پرداخت‌های هزینه‌ای (جاری)
-۱/۱	۰/۸	-۵/۲	-۴/۱	-۴/۹	تراز عملیاتی
۰/۴	-۰/۶	۶/۱	۵/۶	۶/۲	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
-۰/۲	۰/۴	۲/۴	۲/۷	۲/۲	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای (پرداخت‌های عمرانی)
۰/۷	-۱/۰	۳/۶	۳/۰	۴/۰	خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
-۰/۵	-۰/۲	-۱/۶	-۱/۱	-۰/۹	تراز عملیاتی و سرمایه‌ای

۱- تغییر در نسبت‌ها به دلیل تغییر سال پایه محاسبات است.

با توجه به عملکرد درآمدها، پرداخت‌های هزینه‌ای، واگذاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، تراز عملیاتی و سرمایه‌ای (مجموع تراز عملیاتی و خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای) در سال ۱۳۹۴ با ۱۸۱/۶ هزار میلیارد ریال کسری مواجه شد که در مقایسه با رقم سال قبل ۴۱/۵ درصد افزایش داشت. رقم مذکور در مقایسه با مصوب بودجه ۲۷/۶ درصد عدم تحقق داشت. در سال مورد بررسی، واگذاری دارایی‌های مالی معادل ۲۱۹/۸ هزار میلیارد ریال و تملک دارایی‌های مالی معادل ۳۸/۲ هزار میلیارد ریال بود و در نتیجه، خالص واگذاری دارایی‌های مالی با ۱۸۱/۶ هزار میلیارد ریال مازاد مواجه شد و کسری تراز عملیاتی و سرمایه‌ای از این محل تامین مالی شد.

نمودار ۱۱-۳- نسبت برخی ارقام بودجه عمومی دولت به تولید ناخالص داخلی (درصد)

۱۱-۲- درآمد‌ها و پرداخت‌های هزینه‌ای

۱۱-۲-۱۱- درآمد‌های دولت

۱۱-۲-۱۱-۱- مالیات

حقوقی دولتی و غیر دولتی) معادل ۲۸۷/۶ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۱۹/۸ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه ۳/۸ درصد عدم تحقق داشت.

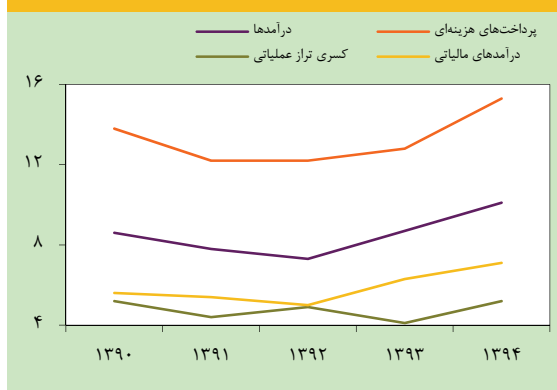
وصولی مالیات بر درآمد در سال ۱۳۹۴ معادل ۱۱۷/۸ هزار میلیارد ریال شامل مالیات حقوق (۷۸/۷ هزار میلیارد ریال)، مشاغل (۳۱/۹ هزار میلیارد ریال)، مستغلات (۶/۱ هزار میلیارد ریال) و سایر (۱/۱ هزار میلیارد ریال) بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۲۵/۳ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب ۱/۶ درصد مازاد تحقق داشت. ۹/۹ درصد از درآمد‌های مالیاتی دولت در سال ۱۳۹۴، مالیات حقوق کارکنان بخش عمومی و خصوصی بود که نسبت به سال ۱۳۹۳ به میزان ۱/۲ واحد درصد افزایش یافت. همچنین در سال مورد بررسی، مالیات بر ثروت شامل مالیات بر ارث، نقل و انتقالات سرقفلی، حق تمبر و اوراق بهادار و سایر (۲۴/۲ هزار میلیارد ریال) بود که در مقایسه با رقم سال قبل ۳/۸ درصد کاهش و در مقایسه با رقم مصوب ۲/۷ درصد مازاد تحقق داشت.

در میان اجزای مالیات‌های غیر مستقیم، وصولی مالیات بر واردات مبلغ ۱۱۵/۵ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۱۳/۴ درصد کاهش و در مقایسه با رقم بودجه مصوب ۱۵/۸ درصد عدم تحقق داشت.

عملکرد مالیات بر کالاها و خدمات در سال ۱۳۹۴ معادل ۲۴۶/۷ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۱۳/۷ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب ۸۰/۰ درصد تحقق یافت. عدم تحقق ردیف مزبور عمدتاً به دلیل عدم تحقق ۲۰/۶ درصدی مالیات بر ارزش افزوده بود. رشد ۱۳/۷ درصدی مالیات بر کالاها و خدمات در سال ۱۳۹۴ بیشتر ناشی از رشد ردیف مالیات بر ارزش افزوده نسبت به سال ۱۳۹۳ بود.

در سال ۱۳۹۴، درآمد‌های مالیاتی دولت شامل مالیات‌های مستقیم و غیر مستقیم معادل ۷۹۱/۹ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۱۱/۶ درصد افزایش داشت. درآمد‌های مذکور در سال ۱۳۹۴ در مقایسه با رقم مصوب بودجه معادل ۱۰/۴ درصد عدم تحقق داشت. این عدم تحقق ناشی از عدم تحقق ۱۸/۷ درصدی مالیات‌های غیر مستقیم و عدم تحقق ۲/۰ درصدی مالیات‌های مستقیم بود. از مجموع درآمد‌های مالیاتی، ۴۲۹/۶ هزار میلیارد ریال (۵۴/۳ درصد) از محل مالیات‌های مستقیم و ۳۶۲/۳ هزار میلیارد ریال (۴۵/۷ درصد) از محل مالیات‌های غیر مستقیم وصول شد که در مقایسه با ارقام مشابه سال قبل به ترتیب ۱۹/۶ و ۳/۴ درصد افزایش یافت. سهم مالیات‌های مستقیم و غیر مستقیم از کل درآمد‌های مالیاتی دولت در سال ۱۳۹۳ به ترتیب ۵۰/۶ و ۴۹/۴ درصد بود.

نمودار ۱۱-۴- نسبت برخی ارقام بودجه عمومی دولت به تولید ناخالص داخلی (درصد)

در سال مورد بررسی، در میان اجزای مالیات‌های مستقیم، وصولی مالیات اشخاص حقوقی (شامل اشخاص

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۴

با توجه به عملکرد درآمدهای مالیاتی طی چند سال گذشته، نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی از ۵/۰ درصد در سال ۱۳۹۲ به ۶/۳ درصد در سال ۱۳۹۳ و ۷/۱ درصد در سال ۱۳۹۴ رسید.

سهم درآمدهای مالیاتی از کل منابع بودجه عمومی دولت از ۳۳/۵ درصد در سال ۱۳۹۲ به ۳۹/۸ درصد در سال ۱۳۹۳ رسید. سپس این نسبت با ۰/۵ واحد درصد کاهش در سال ۱۳۹۴ به ۳۹/۳ درصد رسید.

در سال ۱۳۹۴، مالیات بر ارزش افزوده که سهمی معادل ۲۴/۹ درصد از کل مالیات‌های دولت را به خود اختصاص داده بود، نسبت به سال قبل ۱۸/۲ درصد افزایش یافت^(۱).

مالیات بر ارزش افزوده، مالیات بر اشخاص حقوقی غیر دولتی و «حقوق ورودی خودرو و سایر کالاها» به ترتیب بالاترین سهم (۲۴/۹، ۲۴/۹ و ۱۳/۸ درصد) از کل درآمدهای مالیاتی دولت را به خود اختصاص دادند.

کادر شماره ۱- معافیت مالیاتی در سال ۱۳۹۴

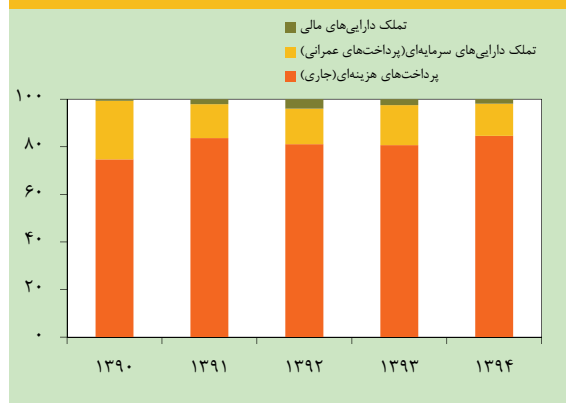
طبق بند (الف) تبصره ۹ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور، سقف معافیت مالیاتی موضوع ماده ۵۲ قانون برنامه پنجم توسعه کشور برای سال ۱۳۹۴، مبلغ ۱۳۸ میلیون ریال در سال تعیین می‌شود. مازاد آن تا ۷ برابر به نرخ ده درصد (۱۰٪) و مازاد بر این به نرخ بیست درصد (۲۰٪) برای بخش خصوصی و دولتی و سایر دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۵ قانون خدمات کشوری و ماده ۵ قانون محاسبات عمومی کشور تعیین می‌گردد.

۱۱-۲-۱- سایر درآمدها

۸۲/۰ درصد تحقق داشت. بررسی اجزای سرفصل «سایر درآمدها» نشان می‌دهد که در سال مورد بررسی، درآمدهای حاصل از مالکیت دولت به ۱۳۴/۲ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با رقم سال قبل ۱۶/۲ درصد کاهش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه ۶۱/۶ درصد تحقق یافت.

در سال ۱۳۹۴، سایر درآمدهای دولت شامل درآمدهای حاصل از مالکیت دولت، درآمدهای حاصل از فروش کالاها و خدمات، درآمدهای حاصل از جرایم و خسارات و درآمدهای متفرقه ۳۳۱/۹ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۲۳/۹ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه

نمودار ۱۱-۵- ترکیب مصارف بودجه عمومی دولت (درصد)

در سال مورد بررسی، درآمدهای حاصل از فروش کالاها و خدمات به ۵۶/۲ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با سال قبل ۱۲/۷ درصد افزایش و در مقایسه با

۱- براساس تبصره ۲ ماده ۱۱۷ قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه، نرخ مالیات و عوارض بر ارزش افزوده از سال اول برنامه (۱۳۹۰) سالانه به میزان یک واحد درصد افزایش می‌یابد. بنابراین، نرخ مالیات و عوارض ارزش افزوده کالاها و خدمات عمومی از ۴ درصد در سال ۱۳۹۰ به ۵ درصد در سال ۱۳۹۱ و ۶ درصد در سال ۱۳۹۲ رسید. براساس حکم بند (ط) تبصره ۹ قانون بودجه سال ۱۳۹۳، از ابتدای این سال علاوه بر افزایش قانونی نرخ مالیات بر ارزش افزوده، یک واحد درصد به عنوان مالیات سلامت به نرخ مالیات بر ارزش افزوده سهم دولت اضافه می‌شود. لذا با عنایت به احکام فوق، نرخ مالیات و عوارض ارزش افزوده از ابتدای سال ۱۳۹۳ به هشت درصد (۸٪) رسید. بدین ترتیب، در مبادلات اقتصادی (عرضه کالاها و ارائه خدمات عمومی) مالیات و عوارض ارزش افزوده به نرخ ۸ درصد (۵/۳ درصد مالیات و ۲/۷ درصد عوارض) در صورت حساب، اعمال و از خریداران دریافت گردید. همچنین در سال ۱۳۹۴، براساس ماده ۳۷ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴، علاوه بر افزایش قانونی نرخ مالیات بر ارزش افزوده، صرفاً یک واحد درصد در هر سال به عنوان مالیات سلامت به نرخ مالیات بر ارزش افزوده سهم دولت اضافه و هم‌زمان با دریافت، مستقیماً به ردیف درآمدی که برای این منظور در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود، واریز می‌گردد. بر این اساس، نرخ مالیات بر ارزش افزوده کالاها و خدمات عمومی در سال ۱۳۹۴ از ۸ درصد به ۹ درصد افزایش یافت (شامل ۶ درصد مالیات و ۳ درصد عوارض).

فصل ۱۱ بودجه و برنامه‌های مالی دولت

عدم تحقق مواجه شد. درآمدهای متفرقه نیز به ۸۹/۲ هزار میلیارد ریال رسید که نسبت به سال قبل از ۱۴۵/۵ درصد افزایش و نسبت به رقم مصوب بودجه از ۷۵/۲ درصد مازاد تحقق برخوردار شد.

رقم مصوب ۸۱/۸ درصد تحقق یافت. درآمدهای حاصل از جرایم و خسارات در سال ۱۳۹۴ به ۵۲/۳ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با سال قبل با ۱۴۲/۷ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه با ۲۲/۰ درصد

جدول ۱۱-۳- منابع بودجه عمومی دولت (به استثنای درآمدهای اختصاصی) (هزار میلیارد ریال)

سهام (درصد)	درصد تغییر		سال			
	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	
۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	
۵۵/۷	۵۴/۸	۱۵/۰	۳۶/۳	۱۱۲۳/۷	۹۷۷/۶	۷۱۷/۴
۲۹/۳	۳۹/۸	۱۱/۶	۴۳/۶	۷۹۱/۹	۷۰۹/۷	۴۹۴/۲
۱۶/۵	۱۵/۰	۲۳/۹	۲۰/۱	۳۳۱/۹	۲۶۷/۹	۲۲۳/۱
۳۳/۴	۳۵/۴	۶/۶	۳/۲	۶۷۳/۶	۶۳۱/۹	۶۱۲/۱
۱۰/۹	۹/۷	۲۶/۵	۱۷/۹	۲۱۹/۸	۱۷۳/۷	۱۴۷/۳
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۳/۱	۲۰/۸	۲۰۱۷/۱	۱۷۸۳/۲	۱۴۷۶/۸
						درآمدها
						درآمدهای مالیاتی
						سایر درآمدها
						واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
						واگذاری دارایی‌های مالی
						جمع کل منابع

کادر شماره ۲- منابع و مصارف قانون هدفمندسازی یارانه‌ها در سال ۱۳۹۴ (تبصره ۲۰)

طبق بند (الف) تبصره ۲۰ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۴، درآمد حاصل از اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها در سال مذکور، تا مبلغ ۴۸۰ هزار میلیارد ریال از محل اصلاح قیمت کالاها و خدمات موضوع مواد ۱ و ۳ همان قانون تعیین گردید.

منابع مندرج در بند (الف) تبصره ۲۰ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۴ و منابع مربوط به ردیف‌های یارانه‌ای از محل بودجه عمومی دولت مندرج در این قانون به صورت زیر هزینه می‌گردد: تا مبلغ ۵۲/۰ هزار میلیارد ریال در اجرای ماده ۸ قانون هدفمندسازی یارانه‌ها با اولویت کمک به بخش تولید، بهبود حمل و نقل عمومی و بهینه‌سازی مصرف انرژی در واحدهای تولیدی، خدماتی و مسکونی، تا مبلغ ۴۸ هزار میلیارد ریال به منظور اجرای بند (ب) ماده ۳۴ قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، تا مبلغ ۳۹۰ هزار میلیارد ریال به منظور پرداخت نقدی و غیر نقدی موضوع ماده ۷ قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، تا مبلغ ۱۳ هزار میلیارد ریال به منظور تامین بخشی از یارانه سود تسهیلات تامین مسکن حمایتی زوج‌های جوان، اقشار آسیب‌پذیر، روستاییان و عشایر، ساماندهی مسکن در بافت‌های فرسوده، سکونت‌گاه‌های حاشیه شهرها و مسکن مهر و تا مبلغ ۴۰ هزار میلیارد ریال به منظور کمک به برنامه‌های اشتغال جوانان و فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها.

۱۱-۲-۲- پرداخت‌های هزینه‌ای

از مجموع پرداخت‌های هزینه‌ای دولت در سال مورد بررسی، ۱۶۳۲/۰ هزار میلیارد ریال (۹۵/۶ درصد) بابت پرداخت‌های هزینه‌ای ملی شامل پرداخت‌های ردیف‌های درآمد- هزینه‌ای دستگاه‌های اجرایی، پرداخت اعتبارات ابلاغی (ردیف‌ها و تبصره‌ها)، یارانه کالاهای اساسی، حقوق کارکنان و سایر موارد و ۷۴/۹ هزار میلیارد ریال (۴/۴ درصد) بابت پرداخت‌های هزینه‌ای استانی بود.

براساس آمار وزارت امور اقتصادی و دارایی، مجموع یارانه پرداختی کالاهای اساسی در سال ۱۳۹۴ با ۱۶/۳ درصد

در سال ۱۳۹۴، پرداخت‌های هزینه‌ای (جاری) دولت (به استثنای پرداخت‌های اختصاصی) معادل ۱۷۰۶/۹ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال قبل از ۱۸/۷ درصد رشد و در مقایسه با رقم بودجه مصوب از ۴/۷ درصد مازاد تحقق برخوردار بود. سهم پرداخت‌های هزینه‌ای دولت از مجموع مصارف دولت در سال ۱۳۹۴ معادل ۸۴/۶ درصد بود که در مقایسه با نسبت مزبور در سال قبل (سهم ۸۰/۷ درصدی) به میزان ۳/۹ واحد درصد افزایش یافت.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۴

با رقم مشابه سال قبل ۶/۶ درصد افزایش داشت. از کل رقم مذکور، معادل ۹۹/۵ درصد (۶۷۰/۴ هزار میلیارد ریال) از محل منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های آن و معادل ۰/۵ درصد (۳/۲ هزار میلیارد ریال) از محل منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیر منقول بود. رقم عملکرد واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۴ نسبت به رقم مصوب بودجه ۱۹/۳ درصد مزاد تحقق داشت. این مزاد تحقق عمدتاً به دلیل مزاد تحقق ۲۴/۷ درصدی منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های نفتی بود. در سال ۱۳۹۴، منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیر منقول با ۸۱/۵ درصد عدم تحقق مواجه بود. رقم عملکرد منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های نفتی در سال ۱۳۹۴ نسبت به سال قبل به میزان ۶/۵ درصد افزایش و منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیر منقول ۱۹/۴ درصد افزایش یافت.

۱۱-۳-۲- تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

در سال ۱۳۹۴، پرداخت بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (پرداخت‌های عمرانی) در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۹/۲ درصد کاهش و نسبت به رقم مصوب ۴۲/۶ درصد عدم تحقق داشت. از مجموع پرداخت‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، ۲۳۵/۱ هزار میلیارد ریال (۸۶/۴ درصد) بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و ۳۶/۹ هزار میلیارد ریال (۱۳/۶ درصد) بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی بود. در این سال ۲۹/۴ درصد از کل پرداخت‌های عمرانی بابت فروش اوراق مالی اسلامی شامل اسناد خزانه اسلامی و اوراق مشارکت بود.

در سال ۱۳۹۴، براساس حکم ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و ماده ۱۲ قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور، مبلغ ۱۷/۴ هزار میلیارد ریال بابت حوادث غیر مترقبه به دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط پرداخت شد که نسبت به رقم سال قبل ۱۷/۹ درصد کاهش یافت.

در سال ۱۳۹۴، سهم پرداخت‌های هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از مجموع مصارف دولت به ترتیب حدود ۸۴/۶ و ۱۳/۵ درصد بود.

کاهش نسبت به سال قبل به ۱۲۷/۰ هزار میلیارد ریال رسید. در سال مذکور، نسبت یارانه پرداختی دولت به تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری به ۱/۱ درصد رسید که در مقایسه با نسبت مشابه سال قبل (۱/۳ درصد)، ۰/۲ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد. کاهش عملکرد اعتبارات یارانه‌ها در سال ۱۳۹۴ نسبت به سال ۱۳۹۳ عمدتاً به دلیل کاهش اعتبار دو سرفصل «کالاهای اساسی کالابری» و «یارانه حامل‌های انرژی» است.

از مجموع یارانه ۱۲۷/۰ هزار میلیارد ریالی پرداختی در سال مورد بررسی^(۱)، ۷۷/۵ هزار میلیارد ریال بابت یارانه نان (۶۱/۱ درصد)، ۳۸/۰ هزار میلیارد ریال (۲۹/۹ درصد) بابت یارانه برق^(۲)، ۰/۴ هزار میلیارد ریال (۰/۳ درصد) بابت یارانه کالاهای اساسی، ۷/۵ هزار میلیارد ریال (۵/۹ درصد) بابت یارانه نهاده‌ها و عوامل تولید کشاورزی، ۰/۸ هزار میلیارد ریال (۰/۶ درصد) بابت یارانه شیر و نان غنی شده و ۲/۸ هزار میلیارد ریال (۲/۲ درصد) بابت یارانه سایر کالاها پرداخت شد.

۱۱-۲-۳- تراز عملیاتی بودجه عمومی دولت

در سال ۱۳۹۴، عملکرد بودجه عمومی دولت از نظر درآمدها و پرداخت‌های هزینه‌ای (بدون احتساب درآمدها و پرداخت‌های اختصاصی) به ترتیب معادل ۱۱۲۳/۷ و ۱۷۰۶/۹ هزار میلیارد ریال بود. به این ترتیب، تراز عملیاتی بودجه عمومی ۵۸۳/۱ هزار میلیارد ریال کسری داشت که نسبت به رقم کسری تراز عملیاتی سال قبل ۲۶/۶ درصد افزایش نشان می‌دهد. رقم مذکور با ۷۰/۶ درصد مزاد تحقق نسبت به رقم پیش‌بینی شده در بودجه مصوب همراه بود.

۱۱-۳- واگذاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

۱۱-۳-۱- واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای

در سال ۱۳۹۴، مبلغ ۶۷۳/۶ هزار میلیارد ریال از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای به خزانه واریز شد که در مقایسه

۱- یارانه انرژی پرداختی به صورت نقدی به خانوارها را شامل نمی‌شود.
۲- موضوع ردیف ۵۲۰۰۱۲ جدول شماره ۹ قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور

فصل ۱۱ بودجه و برنامه‌های مالی دولت

۴۰۱/۶ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با رقم سال قبل ۲۰/۸ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه با ۳۴۱/۵ درصد مازاد تحقق مواجه شد.

در سال مورد بررسی، با توجه به ارقام واگذاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که به ترتیب معادل ۶۷۳/۶ و ۲۷۲/۰ هزار میلیارد ریال بود، خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای به

(هزار میلیارد ریال) جدول ۱۱-۴- مصارف بودجه عمومی دولت (به استثنای درآمدها و هزینه‌های اختصاصی)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال			
	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	
۸۴/۶	۸۰/۷	۱۸/۷	۱۱۹۷/۶	۲۰/۱	۱۷۰۶/۹	پرداخت‌های هزینه‌ای (جاری)
۱۳/۵	۱۶/۸	-۹/۲	۲۲۰/۲	۳۶/۰	۲۷۲/۰	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای (عمرانی)
۱/۹	۲/۵	-۱۵/۹	۵۹/۰	-۲۳/۰	۳۸/۲	تملك دارایی‌های مالی
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۳/۱	۱۴۷۶/۸	۲۰/۸	۲۰۱۷/۱	جمع کل مصارف

در پی اوراق بهادارسازی بدهی‌های دولت، سهم ردیف فروش اوراق مالی اسلامی از کل واگذاری دارایی‌های مالی به ۴۷/۸ درصد رسید؛ نسبت مذکور در سال قبل، ۵/۶ درصد بود.

مجموع استفاده از منابع داخلی از ۱۷۳/۱ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۹۳ با ۲۷/۰ درصد افزایش به ۲۱۹/۷ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۹۴ رسید.

طبق ارقام مصوب بودجه سال ۱۳۹۴، مبلغ ۱۷۶/۰ هزار میلیارد ریال وصولی از محل واگذاری شرکت‌های دولتی پیش‌بینی شده بود، اما عملکرد آن ۹۴/۴ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال قبل ۳۸/۹ درصد کاهش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه ۵۳/۷ درصد تحقق نشان می‌دهد.

۱۱-۴-۲- تملک دارایی‌های مالی

در سال ۱۳۹۴، تملک دارایی‌های مالی مبلغ ۳۸/۲ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال قبل ۱۵/۹ درصد کاهش و در مقایسه با رقم بودجه مصوب ۶۰/۳ درصد عدم تحقق داشت.

۱۱-۴-۳- خالص واگذاری دارایی‌های مالی

با توجه به ارقام واگذاری و تملک دارایی‌های مالی به ترتیب به میزان ۲۱۹/۸ و ۳۸/۲ هزار میلیارد ریال، خالص واگذاری دارایی‌های مالی در سال ۱۳۹۴ مبلغ ۱۸۱/۶ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال قبل ۴۱/۵ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه ۲۷/۶ درصد عدم تحقق داشت. رقم مزبور برای تامین کسری تراز عملیاتی و سرمایه‌ای استفاده شد.

۱۱-۳-۳- تراز عملیاتی و سرمایه‌ای بودجه عمومی دولت

در سال ۱۳۹۴، مجموع تراز عملیاتی و سرمایه‌ای (تراز عملیاتی و خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای) با ۱۸۱/۶ هزار میلیارد ریال کسری مواجه شد که در مقایسه با رقم کسری سال قبل ۴۱/۵ درصد افزایش یافت. کسری مزبور از محل خالص واگذاری دارایی‌های مالی تامین شد. در این سال نسبت کسری تراز عملیاتی و سرمایه‌ای دولت به تولید ناخالص داخلی معادل ۱/۶ درصد و در سال قبل به میزان ۱/۱ درصد بود.

۱۱-۴-۱- واگذاری و تملک دارایی‌های مالی

۱۱-۴-۱-۱- واگذاری دارایی‌های مالی

در سال ۱۳۹۴، واگذاری دارایی‌های مالی شامل استفاده از منابع خارجی و داخلی مبلغ ۲۱۹/۸ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال قبل ۲۶/۵ درصد افزایش و در مقایسه با رقم بودجه مصوب ۳۶/۷ درصد عدم تحقق داشت. عدم تحقق مذکور عمدتاً ناشی از عدم تحقق ۴۶/۳ درصدی وصولی از محل واگذاری شرکت‌های دولتی، عدم تحقق ۴/۵ درصدی منابع حاصل از فروش انواع اوراق مالی اسلامی، عدم تحقق ۷۹/۱ درصدی منابع حاصل از استفاده از صندوق توسعه ملی، عدم تحقق ۵۱/۹ درصدی منابع حاصل از برگشتی سال‌های قبل و عدم تحقق ۶۷/۵ درصدی استفاده از منابع خارجی بوده است. در سال مورد بررسی، حدود ۱۰۰/۰ درصد از مجموع واگذاری دارایی‌های مالی از محل منابع داخلی صورت گرفت. در این سال